

2023-jil yanvar-sentyabr ayları ushın
dáslepki maǵlıwmat

Qaraqalpaqstan Respublikası Sırtqı
ekonomikalıq baylanıs hám sawda
statistikası bólimi

Sırtqı ekonomikalıq baylanıs hám
sawda statistikası bólimi:
(61) 222-67-45

Sırtqı sawda aylanısı

Mámleketimizde alıp barılıp atırğan ekonomikalıq háreketler sırt el mámleketleri menen sawda baylanıslarınıń tez pát penen ósiwine xızmet qılıp atır. Tiykarınan, mámlekettiń eksport ónimdarlıǵın asırıw boyınsha qabıl etilgen nızamları jergilikli kompaniyalarǵa sırtqı bazarlarda kóbirek tájriybe arttırıwına imkániyat jaratıp beredi. Nátiyjede olar jáhan sawdasında báseki ústinlikke iye boladı.

Respublikada bul barısında sońǵı jıllarda ámelge asırılıp atırğan eksporttı qollap quwatlaw, importtı optimallasırıw hám ulıwma alǵanda sırtqı sawda teń salmaqlılıǵın támiyinlew maqsetinde ámelge asırılǵan is-ilajlar nátiyjesinde, **2023-jıl** yanvar-sentyabr ayında respublikanıń sırtqı sawda aylanısı (tekstte SSA) **377,8 mln. AQSH** dollarǵa jetti hám **2022-jıl**dıń yanvar-sentyabr aylarına salıstırǵanda **86,9 %** ti quradı.

SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSÍ

(yanvar-sentyabr, mln. AQSH dollari)

Sırtqı sawda aylanısı

2023-j.: **377,8** **86,9 %**

(2022-j.: **434,5**)

Saldo

2023-j.: **63,9** (2022-j.: **89,2**)

Eksport

2023-j.: **220,8** **84,3 %**

(2022-j.: **261,8**)

Tovarlar: 220,1

Xızmetler: 0,9

Import

2023-j.: **156,9** **90,9 %**

(2022-j.: **172,7**)

Tovarlar: 142,7

Xızmetler: 14,2

Sırtqı sawda aylanbası – belgili dáwir ushın mámleket eksportı hám importı qunınıń muǵdarı esaplanadı. Tovarlardıń sırtqı sawda statistikası Ózbekstan Respublikası bajıxana aymaǵına alıp kiriw (import) yáki Ózbekstan Respublikası bajıxana aymaǵınan alıp shıǵıw (eksport) nátiyjesinde mámleket material resursları zapaslarına qosılatuǵın yáki olardan ayırıp taslanatuǵın tovarlar esabın sırtqı sawda ulıwmalıq esap sisteması tiykarında júritiledi.

SSAda eksport kólemi **220,8** mln. AQSH dollarına (**84,3 %** ti) hám import kólemi **156,9** mln. AQSH dollarına (**90,9 %** ǵa) jetti. Esabat dáwirinde **63,9** mln. AQSH dollari qunında minus sırtqı sawda balansı jazıp alındı.

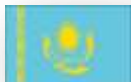
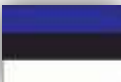

QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASÍ MENEN SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSÍ EŇ JOQARÍ ÚLESKE IYE BOLǴAN MÁMLEKETLER (2023-jıl yanvar-sentyabr, mln. AQSH dollari)

<p>Túrkiya</p> <p>SSA – 75,3</p> <p>Eksport: 72,5 Import: 2,8</p> <p> 20,3%</p>	<p>QXR</p> <p>SSA – 78,3</p> <p>Eksport: 42,0 Import: 36,3</p> <p> 20,5%</p>	<p>Rossiya</p> <p>SSA – 66,6</p> <p>Eksport: 38,8 Import: 27,8</p> <p> 17,9%</p>	<p>Latviya</p> <p>SSA – 25,0</p> <p>Eksport: 24,8 Import: 0,2</p> <p> 6,6%</p>	<p>Qazaqstan</p> <p>SSA – 46,5</p> <p>Eksport: 20,3 Import: 26,2</p> <p> 12,6%</p>
<p>Awǵanstan</p> <p>SSA – 1,3</p> <p>Eksport: 1,3 Import: 0,0</p> <p> 0,3%</p>	<p>Estoniya</p> <p>SSA – 7,2</p> <p>Eksport: 5,6 Import: 1,6</p> <p> 1,9%</p>	<p>Tájikstan</p> <p>SSA – 2,7</p> <p>Eksport: 2,7 Import: 0,0</p> <p> 0,7%</p>	<p>Pákistan</p> <p>SSA – 1,5</p> <p>Eksport: 0,0 Import: 1,5</p> <p> 0,4%</p>	<p>Fransiya</p> <p>SSA – 2,1</p> <p>Eksport: 1,0 Import: 1,1</p> <p> 0,6%</p>

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI IRI SHERIK MAMLEKETLER MENEN SIRTQI SAWDA AYLANISI DINAMIKASI

(yanvar-sentyabr, mln. AQSH dollari)

Mámleketler	2021-j.	2022-j.	2023-j.
Túrkiya	79,1	80,9	75,3
 <i>Eksport</i>	68,0	74,3	72,5
<i>Import</i>	11,1	6,6	2,8
QXR	111,6	128,0	78,3
 <i>Eksport</i>	83,8	65,9	42,0
<i>Import</i>	27,8	62,1	36,3
Rossiya Federaciyası	83,9	79,0	66,6
 <i>Eksport</i>	54,5	39,3	38,8
<i>Import</i>	29,4	39,7	27,8
Latviya	23,9	31,5	25,0
 <i>Eksport</i>	21,4	30,7	24,8
<i>Import</i>	2,5	0,8	0,2
Qazaqstan	44,8	41,1	46,5
 <i>Eksport</i>	28,8	26,5	20,3
<i>Import</i>	16,0	14,6	26,2
Estoniya	0,6	0,8	7,2
 <i>Eksport</i>	0,5	0,0	5,6
<i>Import</i>	0,1	0,8	1,6
Tájikstan	2,3	2,2	2,7
 <i>Eksport</i>	2,3	2,1	2,7
<i>Import</i>	-	0,1	-
Gruziya	1,2	2,6	2,0
 <i>Eksport</i>	1,2	2,5	1,9
<i>Import</i>	-	0,1	0,1
Pákistan	1,6	0,4	1,5
 <i>Eksport</i>	1,4	0,2	1,5
<i>Import</i>	0,2	0,2	-
Awғанstan	3,2	3,6	1,4
 <i>Eksport</i>	3,2	3,6	1,3
<i>Import</i>	-	-	0,1

Mámleketler		2021-j.	2022-j.	2023-j.
	Fransiya	2,3	1,6	2,1
	<i>Eksport</i>	1,4	1,2	1,0
	<i>Import</i>	0,9	0,4	1,1
	Koreya Respublikası	22,4	21,1	17,7
	<i>Eksport</i>	3,5	1,3	0,7
	<i>Import</i>	18,9	19,8	17,0
	Niderlandiya	5,6	0,8	1,3
	<i>Eksport</i>	0,2		0,7
	<i>Import</i>	5,4	0,8	0,6
	Iran	4,9	1,4	1,2
	<i>Eksport</i>	1,9	0,6	0,6
	<i>Import</i>	3,0	0,8	0,6
	Germaniya	7,0	1,3	3,6
	<i>Eksport</i>	0,6	0,4	0,6
	<i>Import</i>	6,4	0,9	3,0
	Polsha	0,9	1,1	1,1
	<i>Eksport</i>	0,1	0,1	0,6
	<i>Import</i>	0,8	1,0	0,5
	Türkmenstan	3,0	1,9	1,5
	<i>Eksport</i>	0,8	1,1	0,5
	<i>Import</i>	2,2	0,8	1,0
	Litva	3,9	3,8	1,9
	<i>Eksport</i>	2,2	0,9	0,5
	<i>Import</i>	1,7	2,9	1,4
	Tayland	0,2	0,2	0,4
	<i>Eksport</i>	0,2	0,1	0,4
	<i>Import</i>	-	0,1	-
	Portugaliya	0,1	0,4	0,3
	<i>Eksport</i>	0,1	0,4	0,3
	<i>Import</i>	-	-	-

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASI AYMAQLAR KESIMINDE SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍSÍ

(2023- jil yanvar-sentyabr)*

	Mln AQSH dollari	Ósim pátleri, % te	úlesi, % te
Qaraqalpaqstan Respublikası	377,8	86,9	100,0
Nókis q.	215,1	81,9	56,9
<i>rayonlar:</i>			
Ámiwdárya	12,6	173,4	3,3
Beruniy	8,5	52,6	2,3
Bozataw	1,7	182,5	0,4
Qaraózek	7,2	19,8	1,9
Kegeyli	5,7	87,9	1,5
Qońırat	12,6	184,7	3,3
Qanlıkól	12,7	110,9	3,4
Moynaq	20,1	87,8	5,3
Nókis	5,8	187,5	1,5
Taqiyatas	14,0	92,4	3,7
Taxtakópir	0,7	41,6	0,2
Tórtkúl	26,3	116,8	6,9
Xojeli	10,6	235,9	2,8
Shımbay	11,1	153,1	2,9
Shomanay	3,4	338,7	0,9
Ellikqala	9,7	118,9	2,6

Eń joqari kólem,
mln. AQSH dollari

Eń az kólem,
mln. AQSH dollari

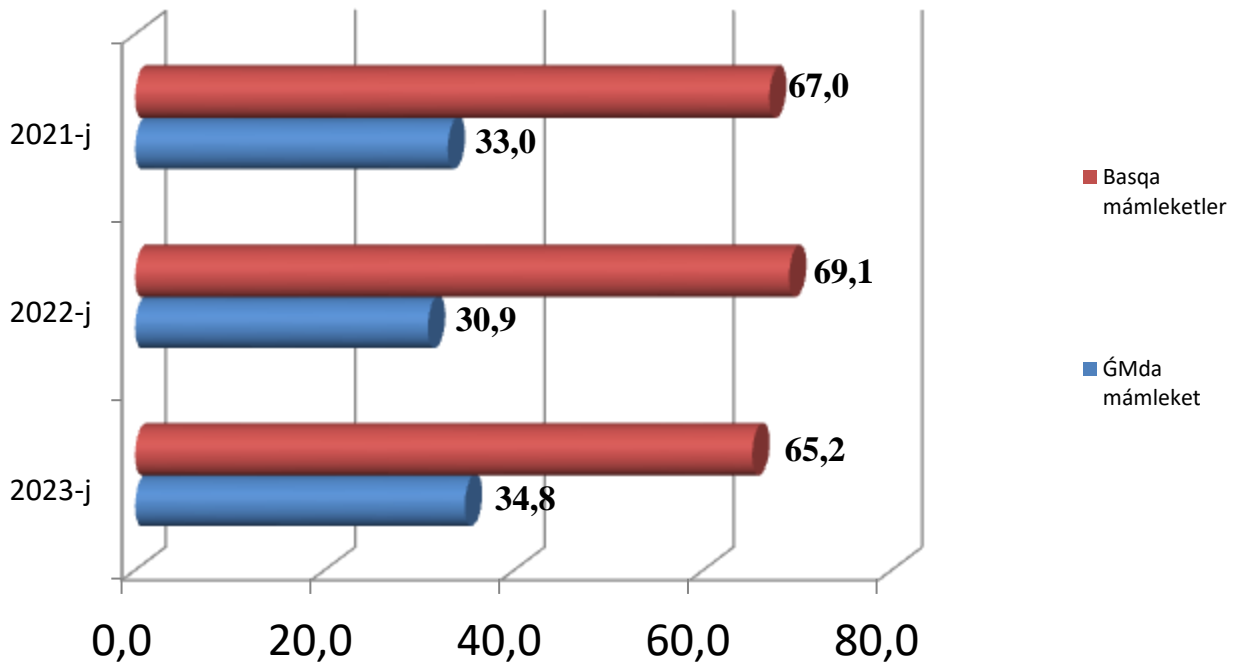
Respublika sırtqı sawda aylanısı quramındaǵı eń joqarǵı úlesin Nókis qalası **56,9** % úlesi menen **215,1** mln. AQSH dolların, eń tómen úlesin ese Taxtakópirde **0,2** % úles penen **0,7** mln. AQSH dollardı quradı.

* Tábiyiy gaz hám elektr energiyasın jetkerip beriw , sol qatarında, arnawlı eksport boyınsha rásmiy statistik maǵlıwmatlar , Qaraqalpaqstan Respublikası qala hám rayonlar boyınsha bólistirilmegen.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ SIRTQI SAWDA AYLANISINDA GMDA MAMLEKETLERI HAM BASQA MAMLEKETLERDIŇ KOLEMLERI DINAMIKASI

(yanvar-sentyabr, mln. AQSH dollari, úlesi, % te)

2023-jildiŇ yanvar-sentyabr aylarında, sirtqi sawda aylanısında GMDa mamleketleriniŇ úlesi 34,8 % ti qurap, 2022-jılga salıstırğanda sirtqi sawda aylanısındağı úlesi 30,9 % ti quradı.

QaraqalpaqstanniŇ basqa sirt el mamleketleriniŇ SSA sı 2023-jildiŇ yanvar-sentyabr aylarında 2022-jildiŇ usı dáwirine salıstırğanda 82,0 % ke hám jámi SSA dağı úlesi 65,2 % ti quradı.

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń ĞMDA mámleketleri menen birge sırtqı sawda aylanısı 2023-jıl yanvar-sentyabr kórsetkishlerine tiykar, **131,6** mln. AQSH dolların quradı. Sonday-aq eksport **63,1** mln. AQSH dollarğa jetken bolsa, import **68,5** mln. AQSH dolların quradı.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ ĞMDA MÁMLEKETLERI HÁM SÍRTQÍ SAWDA AYLANÍ (2023-jıl yanvar-sentyabr mln. AQSH dolları)

Rossiya

TSA – 66,6
Eksport – 38,8
Import – 27,8

Qazaqstan

TSA – 46,5
Eksport – 20,3
Import – 26,2

Qırız Respublikası

TSA – 4,2
Eksport – 0,2
Import – 4,0

Belarus

TSA – 9,5
Eksport – 0,1
Import – 9,4

Tájikstan

TSA – 2,7
Eksport – 2,7
Import – 0,0

Ukraina

TSA – 0,4
Eksport – 0,3
Import – 0,1

Türkmenstan

TSA – 1,5
Eksport – 0,5
Import – 1,0

Qaraqalpaqstan Respublikasınıń ĞMDA mámleketleri menen birge sırtqı sawda aylanısınıń eń joqarǵı kólemi Rossiya Federaciyası **66,6 mln**, Qazaqstan **46,5 mln** hamda Belarus **9,5 mln** mámleketlerine tuwra keldi.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ EKSPORTI

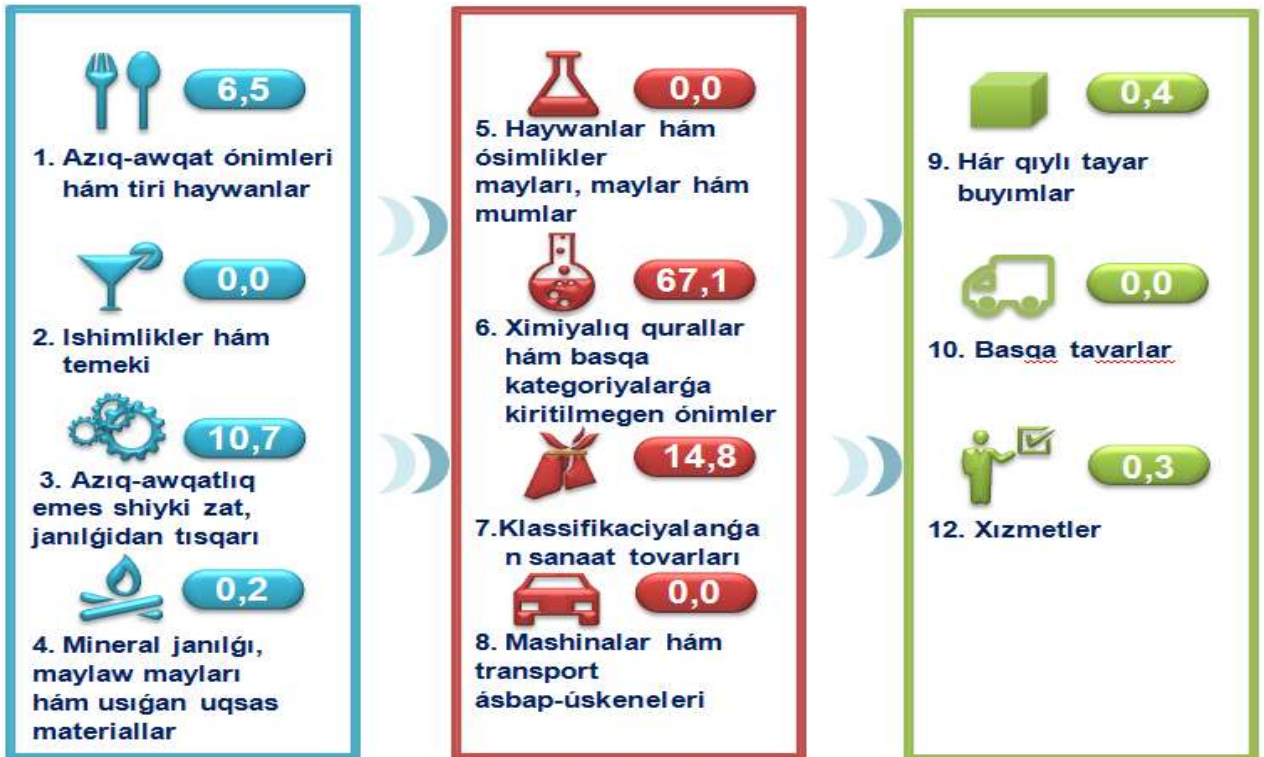

Xalıq aralıq ekonomikalıq baylanıslardıń rawajlanıwı eksporttıń turaqlı ósiwine járdem beredi hám bul óz nábwetinde belgili nátiyjelerge erisiw ushın imkaniyat jaratadı. Mámlekettiń eksport ónimdarlıǵın asırıw, eksporttı mámleket tárepinen qollap- quwatlaw, eksportqa tán ónimler nomenklaturasın keńeytiw maqsetinde ámelge asırılǵan is-ilajlar nátiyjesinde eksportyorlar tárepinen **220,8** mln. AQSH dolları (*namonetar altınnan tısqarı*) qunındaǵı (*2022-jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 84,3 % ti quradı*) tovar va xızmetler eksport qılınıwı támiyinlendi.

XSST* BOYINSHA EKSPORTINIŃ QURAMI

(2023-jıl yanvar-sentyabr úlesi % te)

Qaraqalpaqstan Respublikasında tovarlar sırtqı sawdası statistikalıq kórsetkishlerin júzege keltiriwde, Sırtqı ekonomikalıq háreket tovar nomenklaturası (**keyingi orınlarda TIF TN**) menen birgelikte, Birlesken Milletler shólkeminiń Xalıq aralıq standartlastırılǵan sawda (**keyingi orınlarda – XSST**) isletiledii. Bul óz nábwetinde analiz qılıw maqsetlerinde eksport hám import qılınatuǵın tovarlardı 10 dana úlken bólimlerge gruppalam ushın imkan beredi. Tovarlardı **XSST** boyınsha kodlastırıw, **TIF TN** hám **XSST** ortasında ótiw giltleri járdeminde ámelge asırıladi.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI XSSK BOYINSHA EKSPORT QURAMI (yanvar-sentyabr, jillar kesiminde)

XSST qurami	Mln. AQSH dollari		Ósim páti, % te		Uliwma kólemge salıstırǵanda, % te	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jám eksport	261,8	220,8	88,0	84,3	100,0	100,0
<i>shu jumladan:</i>						
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	14,5	14,4	106,4	99,5	5,5	6,5
Ishimlikler hám temeki	-	-	-	-	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	20,2	23,6	47,4	116,4	7,7	10,7
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	0,0	0,3	0,0		0,0	0,2
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	-	-	-	-	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	194,9	148,2	97,2	76,0	74,4	67,1
Sanaat tovarları	28,1	32,6	75,8	116,1	10,7	14,8
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	0,0	0,0	40,8	12,0	0,0	0,0
Hár qıylı tayar buyımlar	1,1	0,9	310,1	80,5	0,4	0,4
Xızmetler	2,9	0,8	147,6	26,3	1,1	0,4

Eksport quramında tovarlar úlesi **99,1 %** ti qurap, olar tiykarınan ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (**67,1 %**), sanaat tovarları (**14,8 %**) hám azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı (**10,7 %**), Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (**6,5 %**) úlesine tuwra kelmekte.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ XSST BÓLIMI BOYINSHA AYIRIM ÓNIMLER EKSPORTINIŃ QURAMI (2023- jil yanvar-sentyabr)

XSSK bólimi atı	Mln. AQSH dolları	2022-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Palız hám miyweler	12 411,9	113,5
Dánli eginler hám olardan tayarlanǵan ónimler	1 695,2	51,2
Sheker, shekerden tayarlanǵan ónimler hám bal	11,2	32,1
Kofe, shay, kakao, dámbegishler hám olardan tayarlanǵan ónimler	164,7	94,3
Ishimlikler hám temeki		
Ishimlikler	-	-
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqari		
May alınatuǵın tuqımlar hám miyweler	29,7	29,7
Zamariq hám aǵash	18 544,6	102,7
Toqımashılıq talaları hám olardıń shıǵındıları	1 915,1	136,1
Tóginler ushın shiyki zat hám mineral shiyki zat (kómir, neft hám qımbat bahalı taslardan tısqari)	809,7	119,0
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	337,9	-
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar		
Ósimlik mayları (qam, tazalanǵan yaqi frakciyalanǵan)		
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	442,7	175,5
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	147 489,8	76,1
Efir mayları, rezinoidlar hám parfyumeriyalıq zatlar; hájetxana preparatları, polirovkalaw hám juwıw quralları	109,2	86,7
Basqa jerde klassifikaciyanbaǵan ximiyalıq materiallar hám ónimler	172,4	23,6

XSSK bólimi atı	Mln. AQSH dollari	2022-jıldıń sáykes dawirine salıstırǵanda, % te
Sanaat tovarları		
Probka hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	3 016,8	139,7 b
Toqımashılıq iyirilgen jibi, gezlemeler, tayar buyımlar hám usıǵan uqsas ónimler	28 895,1	110,5
Shoyın hám polat	-	-
Basqa tártiptegi metall bolmaǵan minerallardan alınǵan ónimler	664,8	39,0
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám olardıń detalları		
Energiya generatorı mashinaları hám ásbap-úskenerler		
Arnawlı bo'limler ushın arnawlı mólsherlangen mashinalar	2,8	22,4
Hár qıylı tayar buyımlar		
Kiyim-kenshekler hám kiyim-kenshek buyımları	823,2	91,6
Hár qıylı tayar buyımlar	39,4	59,2
Ayaq kiyim	0,1	278,3
Basqa túrdegi arnawlı, ilimiy baqlaw ásbabları hám apparaturalar	51,0	30,8

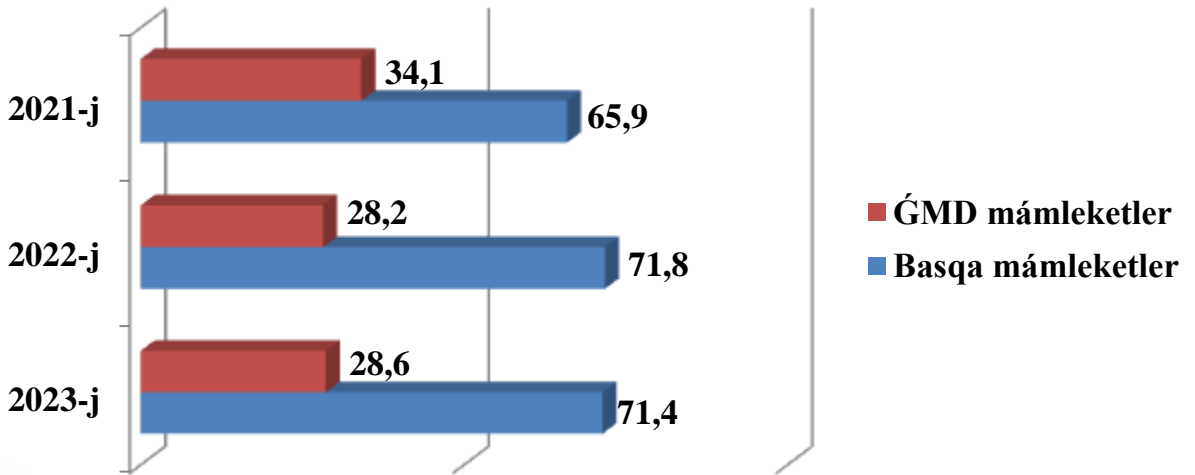
Qaraqalpaqstanıń sırtqı sawda statistikasına sherik mámleketlerge tómendegiler kiredi: alıp kiriwde - tovarlar keliip shıqqan mámleket , eger kelip shıqqan mámleket anıq emes bolsa, shıǵıp ketken jibergen mámleket. Alıp shıǵıwda-tovarlar jiberiletuǵın mámleket esaplanadı.

2023-jıldıń yanvar-sentyabr ayları ĞMDA mámleketlerine **63,1** mln. AQSH dollari qunındaǵı tovar hám xızmetler eksport qılınıp , jámi eksporttıń **85,4** % in quradı.

ĞMDA HÁM BASQA MÁMLEKETLERGE TOVAR HÁM XÍZMETLER EKSPORTÍ KÓLEMLERİ

DINAMIKASÍ

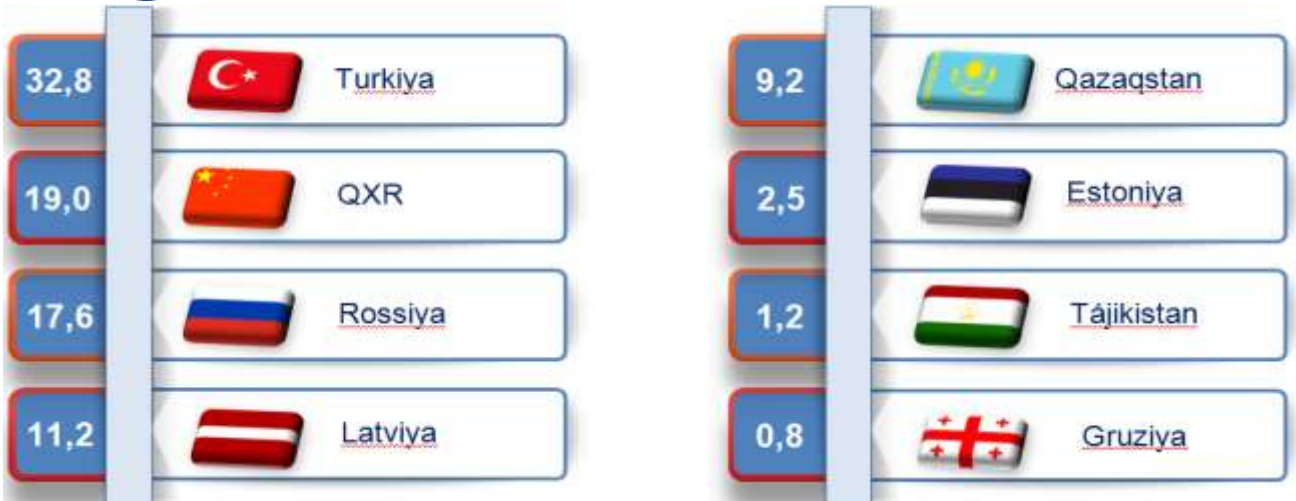
(yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında, sırtqı sawda aylanısında tovar hám xızmetler eksportı boyınsha tiykarǵı sherik quramında Túrkiya, Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Qazaqstan, Latviya hám Gruziya mámleketler bolıp. Olardıń jámi eksporttaǵı úlesi 94,4 procentti quramaqta.

RESPUBLIKA EKSPORTÍNDA TIYKARǵÍ SHERIK MÁMLEKETLERDÍŇ ÚLESİ (2023-jil yanvar-sentyabr, % te)

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNÍN TIYKARGÍ SHERIK MÁMLEKET-LERGE ÁMELGE ASÍRĞAN EKSPORTÍ KÓLEMI HÁM ÓSIM PÁTLERI (yanvar-sentyabr, jıllar kesiminde)

Mámleketler	Mıń. AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Orni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Túrkiya	74318,8	72461,1	109,4	97,5	1	1
Qıtay Xalıq Respublikası	65934,2	41991,2	78,7	63,7	2	2
Rossiya	39324,5	38809,5	72,1	98,7	3	3
Latviya	30741,0	24821,9	143,5	80,7	4	4
Qazaqstan	26459,0	20303,8	91,8	76,7	5	5
Estoniya	0,0	5617,7				6
Tájikstan	2116,7	2692,8	93,0	127,2	10	7
Gruziya	2458,6	1869,0	199,4	76,0	9	8
Pákstan	209,9	1516,1	14,9	722,3	22	9
Birlesken patshalıq	3671,6	1363,3	213,1	37,1	6	10
Awğanstan	3556,5	1289,4	110,8	36,3	7	11
Fransiya	1214,1	989,2	83,8	81,5		12
Koreya Respublikası	1288,2	738,6	36,8	57,3	12	13
Niderlandiya		693,0				14
Iran	576,1	637,3	29,6	110,6	17	15
Germaniya	406,9	599,3	63,6	147,3	20	16
Polsha	96,6	587,0	79,1	607,6	32	17
Turkmenstan	1060,7	507,1	132,6	47,8	14	18
Litva	875,3	474,9	40,5	54,3	15	19
Tayland	118,1	449,5	71,9	380,7	30	20

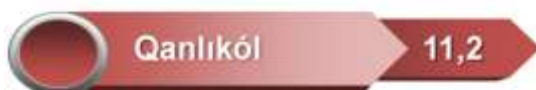
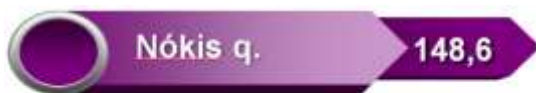

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNÍN RAYONLAR KESIMINDE EKSPORTI

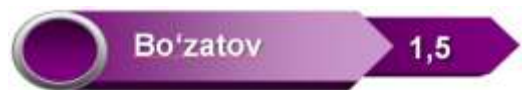
(2023-jil yanvar-sentyabr)*

	Mln. AQSH dollari	Ósim pátleri, % te	Úlesi, % da
Qaraqalpaqstan Respublikası	220,8	84,3	100,0
Nókis q.	148,6	75,2	67,3
<i>hududlar:</i>			
Ámiwdárya	9,7	168,9	4,4
Beruniy	5,4	54,9	2,4
Bozataw	1,5	222,2	0,7
Qaraózek	0,9	79,6	0,4
Kegeyli	4,4	96,7	2,0
Qońırat	6,0	506,6	2,7
Qanlıkól	11,2	105,5	5,1
Moynaq	3,5	92,5	1,6
Nókis	3,4	157,0	1,5
Taqiyatas	2,9	54,1	1,3
Taxtakópir	0,5	32,4	0,2
Tórtkúl	4,8	99,4	2,2
Xojeli	1,6	93,4	0,7
Shımbay	5,2	127,3	2,4
Shomanay	3,3	334,2	1,5
Ellikqala	8,1	127,9	3,7

Eń joqarǵı kólemi,
mln. AQSH dollari

Eń az kólemi,
mln. AQSH dollari

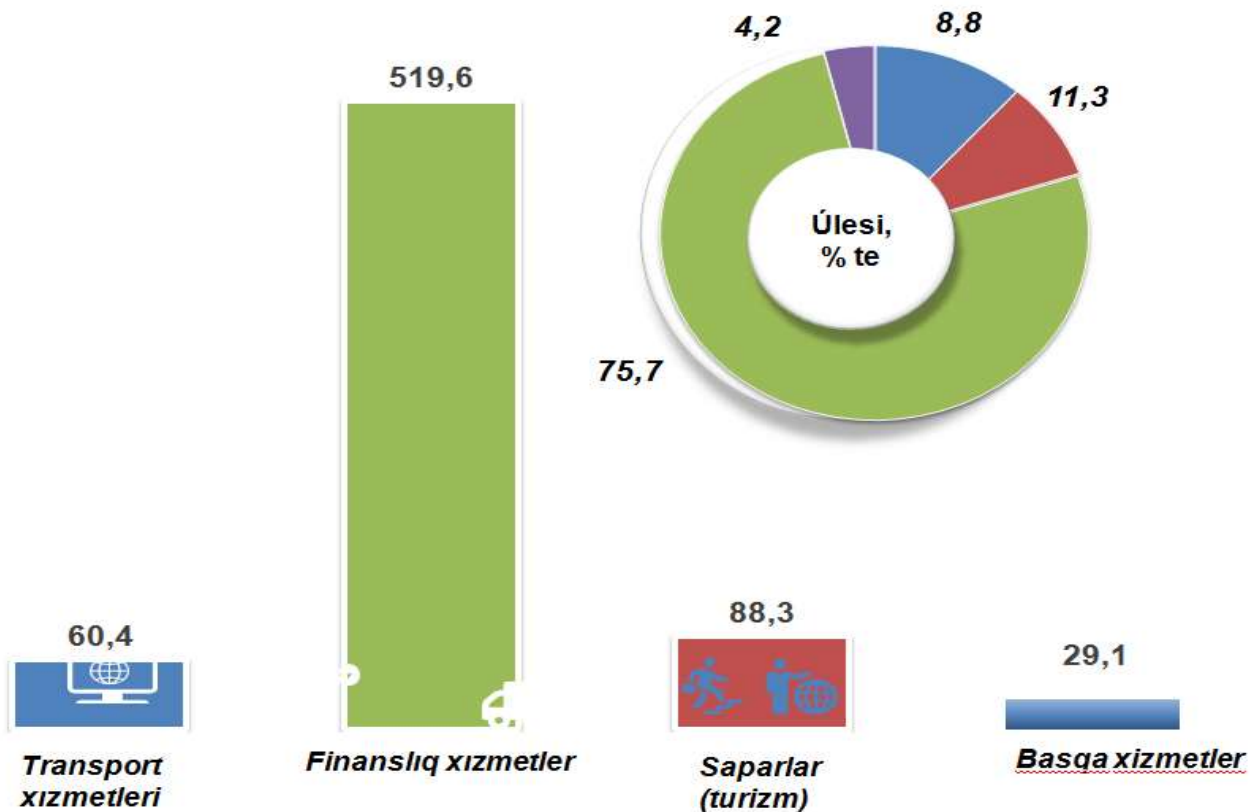
Respublika eksportı quramında eń joqarǵı úlesi Nókis qalası **67,3 %** i **148,6** mln. AQSH dolların, eń tómen úlesin Taxtakópir rayonı **0,2 %** i **0,5** mln. AQSH dolların quradı.

* Tábiyyıy gaz hám eklektr energiyasın jetkerip beriw , sonıńday –aq arnawlı eksport hám saparlar boyınsha rásmiy statistik maǵlıwmatlar, Qaraqalpaqstan Respublikası rayon hám qalalar boyınsha bólistirilmeǵen.

Mámleketimizde jańa islep shıǵarıw texnologiyaları hám zamanagóy úskenelerden keń paydalanıw, tarawda sapa menejmenti sistemasınıń ámeldegi jetilisiwi nátiyjesinde miynet ónimliliǵın asırıwǵa xızmet etip atır. Bul, óz gezeginde, tayın ónimlerge jáhán bazarlarında óz ornın tabıw imkaniyatın beredi.

XÍZMETLER EKSPORTÍ QURAMÍ (2023-jıl yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

Xızmetler eksportı kólemi 775,7 mırn AQSh dolların yaki jámi eksport kóleminiń 0,4 % in qurap, 2022-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 26,3 % ke gúzetildi. Xızmetler eksportı quramınıń tiykarǵı úlesi finanslıq xızmetler (76,3 %), saparlar (turizm) (11,4 %) hámde transport (8,5 %), basqa xızmetler (3,8 %) úlesine tuwra kelgen.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŇ IMPORTI

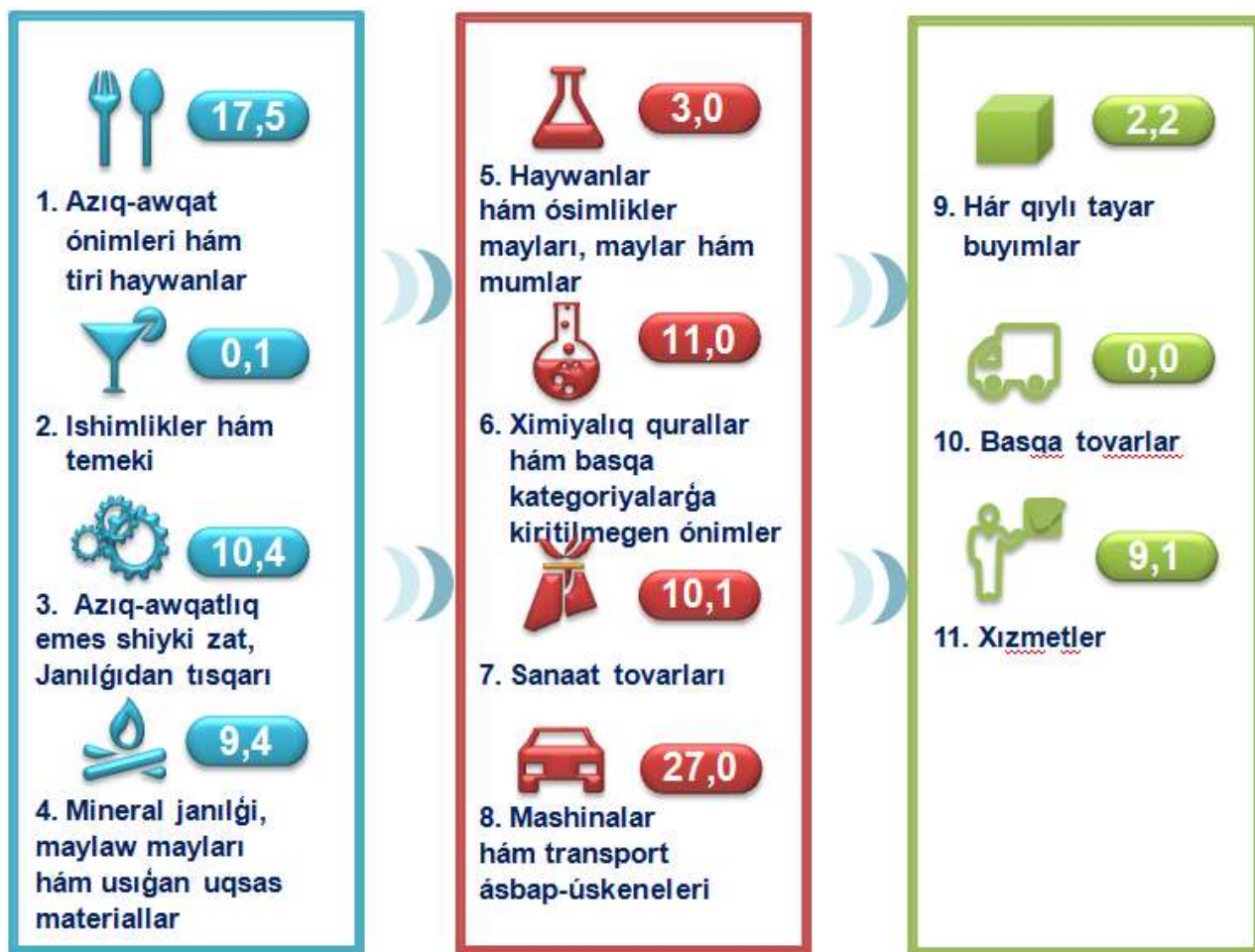

2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında import kólemi 156,9 mln. AQSh dolların hám 2022-jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda 90,9 % ti quradı. Import quramında eń úlken úles, mashinalar hám transport ásbap-úskeneleri (27,0 %), Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar (17,5 %), sanaat ónimleri (10,1 %) hámde ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler (11,0 %) esabına tuwra keldi.

XSSK BÓLIMI BOYINSHA IMPORT QURAMI

(2023-jil yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

Tovarlar importı dinamikası analizine tiykar, 2023-jıldıń yanvar-sentyabr aylarında import qılınǵan tovarlar kólemi, ótken jıldıń mas dáwirine salıstırǵanda 156,9 % ti quradı. Xızmetler importı bolsa 14,2 mln. AQSh dollarǵa jetti.

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI XSSK BÓLIMI BOYINSHA IMPORT QURAMI

(yanvar-sentyabr, jillar kesiminde)

XSSK bólimi	Mln. AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ulwma kólemge salıstırǵanda, % te	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Jámi import	172,7	156,9	102,4	90,9	100,0	100,0
<i>sonıń ishinde:</i>						
Azıq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar	18,4	27,5	93,0	149,2	10,7	17,5
Ishimlikler hám temeki	0,1	0,2		234,5	0,0	0,1
Azıq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıǵıdan tısqarı	15,0	16,4	128,7	109,4	8,7	10,4
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar	12,4	14,8	90,6	119,7	7,2	9,4
Haywanlar hám ósimlikler mayları, maylar hám mumlar	4,0	4,8	83,4	119,2	2,3	3,0
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler	16,7	17,2	70,5	103,1	9,7	11,0
Sanaat tovarları	19,4	15,9	171,8	82,1	11,2	10,1
Mashinalar hám transport ásbap-úskenederi	65,4	42,4	94,4	64,9	37,9	27,0
Hár qıylı tayar buyımlar	3,2	3,5	59,5	108,9	1,9	2,2
Xızmetler	18,1	14,2	201,4	78,6	10,5	9,1

XSSK BOYINSHA IMPORT QILINGAN AYIRIM TURDEGI ONIMLER QURAMI

(2023-jil yanvar-sentyabr)

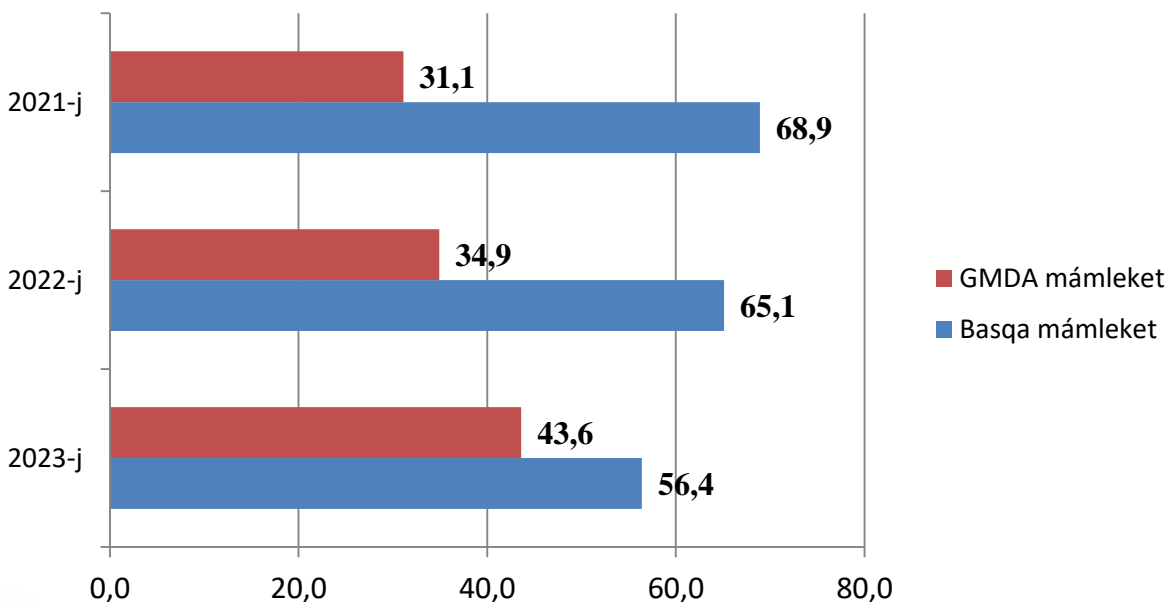
XSSK bólimi atı	Mln. AQSH dolları	2022-jilga salıstırğan da, % te
Aziq-awqat ónimleri hám tiri haywanlar		
Tiri haywanlar	421,5	16,7
Gósh hám gósh ónimleri	670,8	367,2
Kofe, shay, kakao, dámlawshiler hám olardan tayarlanğan ónimler	1 237,2	138,3
Dánli eginler hám olardan tayarlanğan ónimler	22 017,9	181,0
Ishimlikler hám temekil		
Ishimlikler	163,9	234,5
Aziq-awqatlıq emes shiyki zat, janılıdan tısqari		
Probka hám aǵash-taxtalar	15 445,4	105,8
Haywanlar hám ósimliklerden kelip shıqqan shiyki zat materialları	851,1	921,1
Mineral janılıǵı, maylaw mayları hám usıǵan uqsas materiallar		
Neft hám neft ónimleri hám usıǵan uqsas materiallar	10 982,6	111,9
Kómir, koks hám briketler	3 827,1	149,4
Hayvon va o'simliklar moylari (yog'lari), yog'lar va mumlar		
Ósimlik mayları	4 779,8	119,2
Haywan hám ósimlik mayları	-	-
Ximiyalıq qurallar hám basqa kategoriyalarǵa kiritilmegen usıǵan uqsas ónimler		
Organikalıq ximiya zatları	3 607,7	61,2
Ximiyalıq materiallar hám ónimler	955,1	159,1
Birlemshi formadaǵı plastmassalar	11 705,6	140,3
Organikalıq emes ximiyalıq zatlar	176,8	61,6

XSSK bólimi atı	Mln. AQSH dollari	2022-jilga salıstırǵanda, % te
Sanaat tovarları		
Rezina buyımları	627,3	370,3
Metallardan tayarlanǵan buyımlar	12 920,2	83,0
Shoyın hám polat	438,3	31,7
Qaǵaz, kardon hám terekten tayarlanǵan buyımlar (mebelden tısqarı)	77,0	927,7
Mashinalar hám transport ásbap-úskenerleri		
Avtomobiller	4 841,8	117,2
Anıq tarawlar ushın arnawlı móljellengen mashinalar	24 183,4	50,3
Sanaat ushın arnawlı bolmaǵan mashinalar hám ásbap-úskenerler hám olardıń detalları	8 281,6	93,8
Elektr mashinaları, apparatlar, ásbaplar hám olardıń elektr bólekleri	2 786,6	155,3
Hár qıylı tayar buyımlar		
Arnawlı, ilimiy hám qadaǵalaw ásbapları hám apparatları	2 500,2	203,7
Hár qıylı tayar buyımlar	427,9	58,6
Bloklı imaratlar, suw ótkiziw, kanalizaciya, ısıtıw hám jaqtılandırıw úskenerleri ushın armatura hám bekkemlew tovarları	394,4	37,6
Mebel hám onıń bólekleri, jatarjay buyımları, matraslar, matraslar ushın tirgekler, kópshikler hám usıǵan uqsas tigilgen mebel	113,2	59,5

2023-jil yanvar-sentyabr jumağına kóre ĞMDA mámleketlerinde import úlesi **60,6** % i qurap, 2022-jılǵa salıstırǵanda **12,1** % i quradı.

ĞMDA HÁM BASQA SÍRT EL MÁMLEKETLERINEN TOVAR HÁM XÍZMETLER IMPORTÍ KÓLEMLERİ DINAMİKASÍ (yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

2023-jil yanvar-sentyabr aylarında Qaraqalpaqstan Respublikasınıń 42 mámlekettiń tovar hám xızmetler importın ámelge asırdı. Iri sherik-mámleketler (QXR, Rossiya, Qazaqstan, Shveciya, Koreya Respublikası, Belarus va Germaniya) jámi importını **83,9** % i quradı.

RESPUBLIKA IMPORTÍNDÁ TIYKARǴÍ SHERIK MÁMLEKETLERDİŇ ÚLESİ (2023-jil yanvar-sentyabr, %)

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINI SHERIK MAMLEKETLERDEN AMELGE ASIRGAN IMPORT KOLEMI HAM OSIM PATLERI (yanvar-sentyabr, jillar kesiminde)

Mámleketler	Mln. AQSH dollari		Ósim pátleri, % te		Ulıwma kólemge salıstırǵandaǵı, orni	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
QXR	62118,8	36337,0	223,8	58,5	1	1
Rossiya	39713,8	27794,8	135,3	70,0	2	2
Qazaqstan	14580,7	26176,1	91,1	179,5	4	3
Koreya Respublikası	19789,1	16964,3	104,6	85,7	3	4
Belarus	2290,4	9418,9	394,1	411,2	10	5
BBA	4749,4	6840,9	95,8	144,0	6	6
Qatar	2057,9	4448,3	-	216,2	11	7
Shveciya	84,7	4038,8	0,9	4771,1		8
Qırǵız Respublikası	2709,1	4035,8	76,9	149,0	8	9
Germaniya	948,6	3005,3	14,9	316,8	14	10
Turkiya	6576,1	2751,8	59,1	41,8	5	11
Birlesken patshalıq	2544,5	2077,1	302,8	81,6	9	12
Estoniya	789,6	1578,7	809,5	199,9	18	13
Litva	2930,7	1370,3	175,4	46,8	7	14
Shvesariya	546,0	1169,8	81,8	214,2	23	15
Franciya	413,6	1094,4	44,7	264,6	25	16
Túrkménstan	836,6	1032,6	37,8	123,4	17	17
Yaponiya	1152,1	935,3	379,5	81,2	12	18
AQSH	561,9	657,2	101,3	117,0	21	19
Iran	848,4	595,5	28,5	70,2	15	20

QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASINIŃ RAYONLAR KESIMINDE IMPORTI (2023-jil yanvar-sentyabr)

	Mln. AQSH dollari	Ósim pátleri, % te	Ulesi, % te
Qaraqalpaqıstan Respublikası	156,9	90,9	100,0
Nókis q.	66,5	102,3	42,4
<i>rayonlar:</i>			
Ámiwdárya	2,8	190,8	1,8
Beruniy	3,2	49,2	2,0
Bozataw	0,2	77,9	0,1
Qaraózek	6,4	18,0	4,1
Kegeyli	1,3	67,7	0,8
Qońırat	6,5	116,2	4,2
Qanlıkól	1,6	173,0	1,0
Moynaq	16,7	86,8	10,6
Nókis	2,5	254,4	1,6
Taqıyatas	11,1	113,5	7,1
Taxtakópir	0,2	169,3	0,1
Tórtkúl	21,4	121,6	13,6
Xojeli	9,0	320,2	5,8
Shımbay	5,9	186,3	3,8
Shomanay	0,1	714,3	0,1
Ellikqala	1,6	86,8	1,0

Eń joqarı kólem,
mln. AQSH dollari

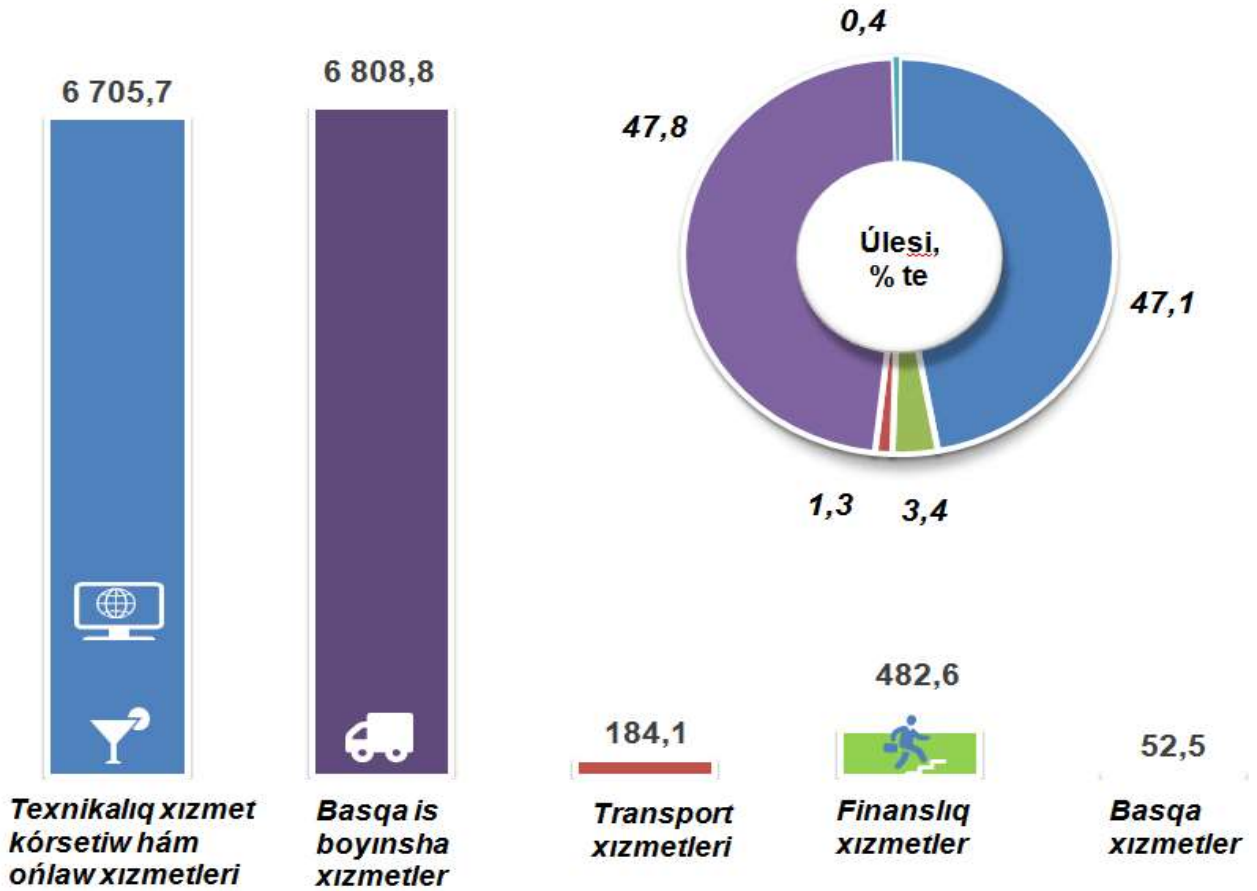
Eń az kólem,
mln. AQSH dollari

Respublika importi quramında eń joqarı úlesi Nókis q. **42,4 %** i **66,5** mln. AQSH dolların, eń tómen úlesin Shomanay rayonı **0,1 %** i **0,1** mln. AQSH dolların quradı.

XİZMETLER IMPORTI QURAMI (2023-jil yanvar-sentyabr, úlesi, % te)

2023-jildin yanvar-sentyabr aylari juwmaqi menen xizmetler importi kolemi 14 233,7 miñ AQSh dollarin yaki jami import koleminiñ 9,1 % in quradi ham otken jilga salistirganda 78,4 % in quradi. Xizmetler importi quraminiñ tiykarqi úlesi texnikaliq xizmet korsetiw ham onlaw xizmetleri (47,1 %), basqa is boyinsha xizmetler (47,8 %), finansliq xizmetler (3,4 %), transport xizmetleri (1,3 %), telekommunikatsiya, kompyuter ham axborat xizmet korsetiw xizmetleri (0,4 %) den ibarat boldi.